

ЗАТВЕРДЖУЮ

Президент Громадської організації
«Українська нейрохірургічна асоціація»,
д-р мед. наук, професор

Андрій СІРКО

Розглянуто та затверджено на засіданні пленуму
правління асоціації «30» // 2021 р.,
протокол № 2

ПОЛОЖЕННЯ

про оцінку заходів безперервного професійного розвитку на ознаки академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини Громадської організації «Українська нейрохірургічна асоціація»

1. Загальні положення

- 1.1. Положення про оцінку заходів безперервного професійного розвитку на ознаки академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини Громадської організації «Українська нейрохірургічна асоціація» (далі – Положення) розроблено з урахуванням вимог Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, «Про професійний розвиток працівників», «Основи законодавства України про охорону здоров’я», “Про авторське право і суміжні права”; Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників”, Громадської організації «Українська нейрохірургічна асоціація» (далі – ГО «УНА»).
- 1.2. У Положенні додатково, окрім законів та постанов України, використані, проаналізовані (за необхідності викладені у редакції відповідно до особливостей діяльності ГО «УНА») інформаційні матеріали з відкритих джерел електронних ресурсів – сайтів (у тому числі щодо нормативної бази) вітчизняних закладів вищої освіти, наукових установ, рекомендацій

Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я, освітня і наукова періодика, тощо.

- 1.3. Мета Положення полягає у запровадженні правил і норм академічної доброчесності, дотримання стандартів чесної та високо-професійної діяльності співробітників установи та принципів доказової медицини в ГО «УНА» при реалізації заходів безперервного професійного розвитку.

2. Поняття та принципи академічної доброчесності

- 2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.
- 2.2. Академічна доброчесність передбачає дотримання правил посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання вимог про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову (професійну) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності медичними працівниками; об'єктивне оцінювання результатів професійного навчання.
- 2.3. У відповідності до Закону України «Про освіту» формами академічної недоброчесності є: плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання.
- 2.4. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.
- 2.5. Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.
- 2.6. Фабрикація – вигадкування даних або фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях.
- 2.7. Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

- 2.8. Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.
- 2.9. Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої та наукової (творчої) діяльності чи організації освітнього процесу. Формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.
- 2.10. Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.
- 2.11. Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.
- 2.12. За порушення академічної доброчесності при реалізації заходів безперервного професійного розвитку медичні працівники можуть бути притягнені до академічної відповідальності:
 - відмова у зарахуванні балів при проходженні стажування, участі у фахових заходах, тощо;
 - повторне проходження відповідного компонента безперервного професійного розвитку.
- 2.13. Види академічної відповідальності учасників освітніх заходів безперервного професійного розвитку за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та внутрішніми положеннями ГО «УНА».

3. Поняття та принципи доказової медицини

- 3.1. Доказова медицина (evidence-based medicine) – розділ клінічної медицини, заснований на доказах, який передбачає пошук, порівняння, аналіз та втілення в практику отриманих доказів для використання в інтересах пацієнтів.
- 3.2. Доказова медицина передбачає використання найсучасніших доказів ефективності та безпечності діагностичних, профілактичних чи лікувальних заходів, отриманих під час проведення рандомізованих контрольованих клінічних досліджень, для прийняття клінічного рішення про їх застосування щодо кожного пацієнта. Наявні докази піддаються

пошуку, порівнянню, узагальненню та широкому розповсюдженню для використання в інтересах пацієнтів.

3.3. Провідні принципи Доказової медицини:

- принцип використання науково-медичної інформації лише найвищого рівня доказовості;
- принцип постійного оновлення інформації щодо досягнень медичної науки і клінічної практики;
- принцип постійного знайомства всіх учасників медичної галузі з досягненнями науки і практики;
- принцип оптимальної діагностичної доцільності;
- принцип раціональної фармакотерапії як основи для індивідуальних програм високоефективного, безпечного і економічно виправданого лікування будь-якого захворювання;
- принцип науково обґрунтованого прогнозу захворювання;
- принцип постійного підвищення безпеки медичних втручань (діагностичних, медикаментозних, фізіотерапевтичних, хірургічних, організаційних);
- принцип стандартизації медичних втручань з метою використання лише найбільш ефективних, безпечних і економічно виправданих методів діагностики, профілактики і лікування з урахуванням типу лікувально-профілактичних закладів;
- принцип мінімізації економічних затрат на діагностику і лікування захворювань;
- принцип колективної відповідальності за високу ефективність діагностичних і лікувальних технологій;
- принцип постійної оптимізації діяльності національних систем охорони здоров'я з метою раціонального використання державних ресурсів і можливостей пацієнтів, організації перспективних національних проєктів і програм, спеціальної підготовки та перепідготовки кадрів тощо.

4. Вимоги до учасників освітніх заходів безперервного професійного розвитку ГО «УНА» щодо дотримання академічної доброчесності та принципів доказової медицини, заходи щодо попередження їх порушень

- 4.1. Учасники освітніх заходів безперервного професійного розвитку (медичні, наукові працівники) зобов'язані: – належним чином посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; – дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; – надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову діяльність; – учасники, організатори безперервного професійного розвитку, освітнього процесу повинні контролювати дотримання академічної доброчесності, принципів доказової медицини медичними, науковими працівниками та здобувачами освіти, об'єктивно та неупереджено оцінювати результати їх підготовки та навчання; – у разі отримання інформації про факти неналежного виконання учасниками освітнього процесу своїх обов'язків, порушення ними законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про професійний розвиток працівників», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників».
- 4.2. Учасники освітніх заходів безперервного професійного розвитку зобов'язані: – сприяти підвищенню престижу наукової установи власними досягненнями в професійній, науковій діяльності та навчанні; – з повагою ставитися до професіоналів високого рівня, наукових та інших працівників, здобувачів освіти; – належним чином посилатися на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; – дотримуватися норм законодавства; – надавати достовірну інформацію про результати власної професійної, навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень, лікування і джерела інформації; – відвідувати в установленій час заходи підвищення кваліфікації, професійної самоосвіти, навчальні заняття, (виняток – відсутність з поважних причин); – не здійснювати або не заохочувати будь-яким способом зміни отриманої оцінки щодо підвищення кваліфікації, професійної освіти, навчальної дисципліни; – у разі отримання інформації про факти неналежного виконання учасниками освітніх заходів безперервного професійного розвитку своїх обов'язків, порушення ними законів України – повідомляти організаційний комітет БПР.

- 4.3. Для упередження недотримання норм та правил академічної доброчесності, принципів доказової медицини проводиться наступний комплекс заходів:
- інформування медичних працівників, науковців та учасників освітнього процесу про необхідність дотримання принципів доказової медицини, норм та правил академічної доброчесності, професійної етики;
 - проведення лекцій, інформативних сповіщень медичним працівникам, науковцям та здобувачам вищої освіти (принципи доказової медицини, градація/класи та рівні доказів, ступінь доведеної ефективності застосування процедури, тощо), методики підготовки наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
 - ознайомлення учасників освітніх заходів безперервного професійного розвитку (медичних, наукових співробітників та учасників освітнього процесу) з цим Положенням;
 - посилення контролю начальників відділів, завідувачів клінічних відділень, діагностичних та наукових лабораторій, наукових керівників дисертаційних робіт, членів оцінювальних комісій за правильним оформленням посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
 - перевірка, оцінка, або технічна перевірка за допомогою спеціалізованих програмно-технічних засобів щодо наявності академічного плагіату та недотримання принципів доказової медицини наукових робіт, доповідей, фахових статей, оглядових статей.

5. Порядок проведення заходів, за які нараховуються бали безперервного професійного розвитку, провайдери

- 5.1. ГО «УНА» регулярно проводить оцінювання знань, що здійснюється лише в електронній формі; забезпечує здійснення контролю за актуальністю, повнотою та відповідністю матеріалу темі навчання; виконує методологію оцінювання набутих знань, компетентностей та практичних навичок працівників сфери охорони здоров'я.
- 5.2. У своїй роботі з організації та проведення заходів БПР ГО «УНА» не провадить безпосередньо або із залученням третіх осіб діяльність, пов'язану з виробництвом, оптовою та роздрібною торгівлею, імпортом лікарських засобів та медичних виробів; не мають у складі засновників

(учасників, власників) або органів управління осіб, які провадять діяльність, пов'язану з виробництвом, оптовою та роздрібною торгівлею, імпортом лікарських засобів та медичних виробів, або перебувають у господарських, цивільних, трудових відносинах з особами, які провадять таку діяльність;

- 5.3. ГО «УНА» виконує положення про запобігання конфлікту інтересів під час проведення заходів БПР та недопущення залучення і використання коштів фізичних (юридичних) осіб для реклами лікарських засобів, медичних виробів або медичних послуг. Забезпечує здійснення контролю за дотриманням засад доказової медицини під час освітнього процесу, провадить діяльність відкрито, прозоро, на основі академічної доброчесності.

6. Відповідальність за порушення академічної доброчесності та дотримання норм доказової медицини

- 6.1. Учасники освітніх заходів безперервного освітнього процесу несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності, дотримання принципів доказової медицини відповідно до вимог законодавства України.
- 6.2. За порушення дотримання принципів доказової медицини та академічної доброчесності учасники освітніх заходів безперервного освітнього процесу можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема шляхом:
- попередження;
 - повторного проходження оцінювання (проміжного та підсумкового контролю);
 - повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої (освітньо-наукової) програми у формальній освіті;
 - відмови у наданні позитивного висновку про участь у заході безперервного професійного розвитку неформальної освіти та присвоєння відповідних балів (кредитів ЄКТС).
- 6.3. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності та дотриманням принципів доказової медицини учасниками освітніх заходів безперервного професійного розвитку при виконанні завдань підсумкового контролю під час стажування, участі у науково-практичних конференціях, семінарах,

майстер-класах, тренінгах, симуляційних тренінгах здійснює викладач/екзаменаційна комісія.

7. Організація роботи Комісії щодо розгляду фактів академічної недоброчесності та недотримання принципів доказової медицини

- 7.1. З метою виконання норм цього Положення створюється Комісія щодо розгляду фактів академічної недоброчесності та недотримання принципів доказової медицини. Склад Комісії (не більше 7 осіб) затверджується наказом президента ГО «УНА» із зазначенням терміну її повноважень.
- 7.2. Комісія має право одержувати й розглядати інформації (заяви, повідомлення) щодо недотримання норм і правил академічної доброчесності, недотримання принципів доказової медицини учасниками освітніх заходів безперервного професійного розвитку, надавати уповноваженим для прийняття рішень у межах їх компетенції особам установи пропозиції щодо застосування ними відповідних засобів реагування.
- 7.3. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законодавством в сфері освітньої діяльності, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом ГО «УНА» та цим Положенням.
- 7.4. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у визначені планом роботи терміни, та позачергові, що скликаються при необхідності для розгляду вирішення нагальних питань. Засідання Комісії проводиться за умови, коли в ньому беруть участь не менше ніж 2/3 від загальної кількості її членів. У засіданнях Комісії беруть участь її члени особисто та запрошені для розгляду окремих питань. Комісія може залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати спеціалізовані програмно-технічні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм і правил академічної доброчесності чи недотримання принципів доказової медицини в кожному конкретному випадку.
- 7.5. За результатами розглянутих на засіданні питань Комісія готує рішення у вигляді висновків щодо порушення чи не порушення норм цього Положення. Висновки Комісії підписує її голова. Зазначені висновки мають рекомендаційний характер, подаються уповноваженим для прийняття

рішень у межах їх компетенції особам ГО «УНА» для подальшого вжиття відповідних заходів реагування.

- 7.6. Будь-який учасник освітніх заходів з безперервного професійного розвитку, якому стали відомі факти порушення норм цього Положення, відповідно до Закону України «Про звернення громадян» може звертатися до Комісії з заявою на ім'я її голови. У заяві зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи (навчання), посада, підрозділ, особистий підпис). Анонімні заяви Комісією не розглядаються. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення нею норм цього Положення.

8. Права учасників освітніх заходів з безперервного професійного розвитку, стосовно яких виявлено факт порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини

- 8.1. Особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, дотримання принципів доказової медицини має такі права: – ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини, подавати до них зауваження; – особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини; – знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності, принципів доказової медицини та притягнення її до відповідальності; – оскаржити рішення про притягнення до відповідальності за порушення норм академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини.
- 8.2. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я президента ГО «УНА». У разі надходження апеляції Директор наказом створює апеляційну комісію з розгляду апеляції. Склад апеляційної комісії формується з авторитетних, наукових працівників.
- 8.3. Висновок апеляційної комісії оформлюється відповідним протоколом, який підписується всіма членами апеляційної комісії.

- 8.4. Учасники освітніх заходів з безперервного професійного розвитку мають право на інші передбачені законодавством способи оскарження звинувачень у порушенні норм і правил академічної доброчесності, дотримання принципів доказової медицини.

9. Прикінцеві положення

- 9.1. Положення про оцінку заходів безперервного професійного розвитку на ознаки академічної доброчесності та дотримання норм доказової медицини ГО «УНА» затверджується пленумом правління. Зміни та доповнення до Положення розглядаються та затверджуються на засіданні на черговому пленумі.
- 9.2. Положення набирає чинності з моменту затвердження його пленумом правління ГО «УНА». Положення оприлюднюється на сайті асоціації.
- 9.3. Учасники освітніх заходів з безперервного професійного розвитку, освітнього процесу ознайомлюються з цим Положенням після його затвердження та розміщення на сайті.
- 9.4. Учасники освітніх заходів з безперервного професійного розвитку повинні знати і дотримуватися норм цього Положення. Незнання цих норм не є підставою для їх невиконання.
- 9.5. Контроль за виконанням вимог Положення несуть посадові особи ГО «УНА».